

Гросу А. І.

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник: **Стамат В.М.,**

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах воєнного стану питання забезпечення фінансової безпеки України набуває особливої актуальності. Фінансова безпека є ключовою складовою національної безпеки, оскільки визначає здатність держави ефективно функціонувати, протидіяти внутрішнім і зовнішнім викликам, забезпечувати соціально-економічну стабільність. Військові дії спричинили суттєве навантаження на бюджет, зниження економічної активності, зростання боргових зобов'язань та дефіциту державних фінансів.

За таких умов держава змушена оперативно формувати нові підходи до управління фінансовими ресурсами, залучення міжнародної допомоги та підвищення стійкості банківської й бюджетної систем. Забезпечення фінансової безпеки вимагає комплексної системи заходів, спрямованих на стабілізацію грошово-кредитної політики, підтримку інвестиційного потенціалу та мінімізацію ризиків макроекономічної нестабільності [1].

Фінансова безпека – це стан, за якого фінансові інтереси всіх учасників економічних процесів – від домогосподарств і компаній до цілих галузей, регіонів і держави – надійно захищені. Вона характеризується: достатністю ресурсів – наявністю необхідних фінансових коштів на всіх рівнях економіки; функціональною здатністю системи – ефективною роботою фінансового механізму, здатного підтримувати економічну стабільність та забезпечувати сталий розвиток країни [1].

Основною метою фінансової безпеки є гарантування стабільного, ефективного функціонування економічних суб'єктів у поточних умовах та створення потенціалу для їхнього подальшого розвитку.

Водночас забезпечення фінансової безпеки держави, особливо в період воєнного стану, ускладнюється низкою критичних викликів. Ключовими проблемами є:

- неефективність бюджетної системи: виявляється у недоліках бюджетної політики, нецільовому витрачанні коштів, а також у слабкості податкової системи, що посилюється масовим ухиленням від сплати податків;
- високе боргове навантаження: існує значна загроза через великі обсяги державного та гарантованого державою боргу, що поєднується з труднощами в його обслуговуванні;

- макроекономічна нестабільність: фінансовий стан дестабілізують різкі стрибки рівня інфляції та обмінного курсу національної валюти;
- соціальна напруга: фінансову стабільність підриває глибока соціальна нерівність, що проявляється у великій розриві в доходах між найбагатшими та найбіднішими громадянами, а також у недостатньому рівні соціального захисту вразливих верств населення;
- слабкість фінансового сектора: розвиток економіки гальмується через недостатню капіталізацію банків, обмежений доступ до довгострокових кредитів та високі відсоткові ставки;
- зовнішня залежність та структурні проблеми: негативну роль відіграє залежність економічних перетворень від зовнішніх позик, поєднана з низькою інвестиційною привабливістю;
- тіньова економіка: серйозні ризики пов'язані зі зростанням неконтрольованого «тіньового» сектора, його криміналізацією та незаконним вивезенням капіталу за кордон [1, 2].

Саме для подолання цих викликів та зміцнення фінансової стабільності застосовуються різноманітні механізми, які охоплюють державну політику у сфері фінансової стабілізації, заходи Національного банку України щодо підтримки валютного та банківського секторів, а також податкову і бюджетну політику у кризових умовах: монетарна політика НБУ; фіскальна політика Міністерства фінансів; контроль державного боргу [3, 4].

Важливу роль у зміцненні фінансової безпеки держави відіграє цифровізація фінансових потоків, що дозволяє контролювати рух коштів, зменшувати корупційні ризики та підвищувати прозорість фінансової системи.

Отже, забезпечення фінансової безпеки України в умовах війни є складним, але вирішальним завданням, яке вимагає консолідованих зусиль влади, Національного банку та міжнародних партнерів. Подолання існуючих загроз і побудова стійкої фінансової системи є запорукою не лише поточної стійкості, але й майбутнього економічного відродження держави.

Список використаних джерел:

1. Стамат В. М. Інвестиційна безпека як складова системи управління фінансовою безпекою підприємств. *Управління механізмами гарантування фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування* : матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 20-22 листопада 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 79-80.
2. Стамат В.М. Формування системи управління економічною безпекою підприємств. *Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування* : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (16-18 листопада 2022 р., м. Миколаїв). Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 150-154.
3. НБУ Про монетарну політику URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about>
4. Міністерство фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk/>.